

præmie paa Kvæget, naar det er forædlet, det vil sige, at, naar det er fedet, kan Importøren have den Told, som han har deponeret ved Grændsen. Hvis det er Tilfældet, er det klart, at det er en meget heldig Foranstaltning for Federne i Marsten og Sælgerne her. Denne Foranstaltning vil, saavidt jeg kan skjønne, ikke overflødiggjøre det Marked, som man har tænkt paa at oprette ved Grændsen, idet det, hvis jeg ikke tager feil, kun er de forædlede Dyr, som faae Udførselspræmie, og ikke de magre, der føres tilbage. Salget paa denne Side Grændsen vil, saa vidt jeg kan skjønne, være ligesaa ønskeligt som tidligere. Jeg tror, at jeg har opfattet dette Forhold rigtigt, men jeg siger det dog med alt muligt Forbehold; det kan ogsaa være muligt, at jeg ikke har opfattet det rigtigt, thi man har det kun gennem Blade og deslige og ikke ad officiel Vej. — Der er endelig et Par Bemærkninger, jeg ønsker at gjøre i Anledning af, hvad der blev sagt her igaar om den Maade, hvorpaa Landbrugsfriisen rammer os i Danmark og andetsteds og da navnlig i Storbritannien. Jeg tror, at det ærede Medlem i det Hele taget har Ret i den Betragtning, han anstillede, at den maa ramme anderledes, hvor det navnlig er Eier, der sidde inde med Jorden, saaledes som det er i alt væsentligt er Tilfældet herhjemme, end hvor det er Forpagtere, saaledes som i Storbritannien. Smid- lertid har ogsaa Systemet hos os sine Ulemper. Det nemlig, at være Eier, er i og for sig en herlig Ting, men det kommer noget an paa, hvilke Billaar man har som Eier (Ufbrydelse.) Sa, vel er det af aldeles afgjørende Betydning, men en Forpagters Stilling kan dog i visse Tilfælde være ligesaa sikker som Eiersens. Nu kan det ikke undgaaes, at i et Land som Danmark, hvor vi have udviklet Agerbruget stærkt i de sidste 30 Aar, hvor meget Faste er overgaaet til Selv- eiendom, og hvor der er bygget og grundforbedret meget, maa være forbrugt store Kapitaler paa Agerbruget, og da det ogsaa er vanskeligt at blive Forpagter, navnlig af en lille Eiendom, vil det ikke kunne undgaaes, at Folk købe Eiendomme med lovlig lidt Kapital; det vil sige, den, der kjøber, eier lovlig lidt af Kapital. Følgen deraf er, at hans Prioriteter blive for store. Da nu Forholdet tillige er saaledes, at Prioriteter ere vanskelige at faae, hvilket i en længere Mærkelse har været Tilfældet, kan man egentlig ikke lyk- ønske den Eier, der sidder saaledes i det. Han er neppe i væsentlig højere Grad end en Forpagter egnet til at imødegaa en Krise; den vil ramme ham strax. Selvfølgelig vil den Eier, der sidder godt og solidt i det, kunne ride Stormen af en Tid, men den anden rammer den strax. Vore Kreditforhold ligeoverfor Landeiendommene have i en længere Række af Aar ikke været heldige. Nu siger man, at man har Mistillid til Landbruget; jeg tror ikke, det er rigtigt; man maa ikke slutte for-

raff af nogle faa Tvangssalg, som paa Grund af vanskelige Prioritetsforhold være mindre heldige. Men det er en Kjendsgjerning, at nu under trykkende Lider ere Kapitaler, Prioriteter og Kreditforhold lettere og bedre og billigere at ordne overfor Landbruget, end det har været i en Række af Aar. Det forekommer mig at være et Tegn paa, at man dog har en vis Tillid til Jordbesiddelsen heri Landet, og havde man ikke den, saae det efter min Opfattelse ilde ud for Danmark. Kreditanstalter have vi en Del af, som virke ret heldig i Landbruget; men de have hidtil været lovlige byre. Man er nu især med at oprette en Kreditanstalt for de mindste Eiendomme; de have i Virkeligheden været henviste dels til private Penge, og dels til en Række af Instituter, som efter min Mening have gjort Agerbruget større Tjenester end noget andet Pengeinstitut har gjort, nemlig Sparekasserne. Jeg tror, at de have virket overfor Agerbruget overordentlig heldigt i en Række af Aar, og jeg tror, at, vil man til at lovgive om Sparekasserne, skal man tage sig iagt for, at man ikke derved kommer ind paa Bestemmelser, der gjøre Pengene mere tilbøielige til at gaa ind i Bankerne end i Sparekasserne. (Stemmer: Hør!) Sagen er den, at Bankerne kan man vel ogsaa komme i Berøring med, men paa mere byrdefulde Billaar, hvilket er ganske naturligt; thi Bankerne skulle give Ud- bytte til Aktionærerne, medens Sparekasserne kun skulle sørge for Administration og Reservecfond. Men der er en anden Ting. Medens Spare- kassernes Kapitaler ere konstante ligeoverfor Jordbruget eller kun kunne ventes optagne, for- saavidt Sparekasserne ere nødt dertil, ville Ban- kerne altid være tilbøielige til først at trække Kapitalen bort fra Agerbruget, naar de have Brug for den til andre Ting. Jeg tror altsaa ikke, at det er heldigt, at vi komme hen i den Retning. Der er ikke saa lidt Fare derfor. Det er vistnok overmaade ønskeligt, at Sparekasserne komme, om jeg saa maa sige, til at aflægge deres Regnskaber for Offentlig- heden, ude paa Torvet, de maa bruge for mig hvilke Udtryk de vil. Skal man bevare Spare- kassernes traditionelle Karakter, skal det være Til- lidsanstalter og ikke Anstalter, der ville tjene Penge; lad Revisionen være saa kritisk og dygtig som mul- lig, men lad os søge at bevare den Basis for dem, som vi hidtil have haft. I hvert Fald fra Ager- brugets Standpunkt paastaar jeg, og jeg tror ikke, det let skal modbevises, at der er ingen Institu- tion, der har gaonet Agerbruget saameget som Sparekasserne. Derfor kan der gjerne være Noget at rette, men det er en ganske anden Sag.

Efter at jeg har gjort disse almindelige Be- mærkninger, som væsentlig ere fremtalte ved det ærede Medlems Utringer igaar, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, hvad jeg vist alle- rede har antydet, at, forsaavidt som jeg skulde hen-